

LESZEK ZUGAJ

**HISTORIA ADMINISTRACJI W GMINIE STRZELCE KRAJEŃSKIE
W LATACH 1945-1990**

LUBLIN 2016

LATA 1945-1954

Do 1945 roku obszar obecnej gminy Strzelce Krajeńskie pozostawał częścią Niemiec i wchodził w skład powiatu *Friedeberg* (Strzelce).

Miasta, w tym Strzelce Krajeńskie, posiadały ustrój oparty na przepisach z 1853 roku.

Natomiast tereny wiejskie, od czasów średniowiecza, tworzyły samorządowe gminy pod przewodnictwem sołtysów. Każda większa wieś wraz z przysiółkami tworzyła oddzielną gminę. W polskiej historiografii nazywa się je gminami jednostkowymi lub jednowioskowymi. Gminy takie funkcjonowały czasem całe stulecia w niemal niezmiennych granicach.

Kłęska Niemiec w II wojnie światowej spowodowała przyłączenie tych obszarów do Polski. Początkowo władzę sprawowała radziecka komendantura wojskowa. Wiosną 1945 roku rozpoczęła się kształtować polska administracja w rejonie Strzelec. Utworzono ówczesne duże okręgi przypominające województwa zwane okręgami administracyjnymi. W tym terenie powstał III Okręg Administracyjny - Pomorze Zachodnie. Okręgi podzielone były na obwody, których granicami były dawne, niemieckie powiaty. 29 kwietnia 1945 roku Pełnomocnik Rządu na Obwód (powiat) Strzelce objął władzę z rąk radzieckiego komendanta wojennego. Rozpoczęło się organizowanie polskiej administracji, zagospodarowanie przejętych miast i wsi, wysiedlenia Niemców i polska akcja kolonizacyjna. Jeszcze w 1945 roku obwody przemianowano na powiaty i rozpoczęto powoływanie lokalnej administracji¹.

Powiat strzelecki składał się początkowo z 3 miast, w tym Strzelec, oraz 17 gmin wiejskich powołanych już wiosną i latem 1945 roku. Powołano gminy wiejskie według polskiego prawodawstwa. Wyróżniały się tym, że były to gminy zbiorowe. W skład jednej gminy wchodziło po kilka lub kilkanaście dawnych gmin jednostkowych. Zerwano w ten sposób z wielowiekową tradycją niemieckiego podziału administracyjnego terenów wiejskich na małe gminy jednostkowe.

Powojenne gminy wiejskie tworzone dość chaotycznie, ich nazwy i kształt terytorialny czasem jeszcze zmieniano. Jak wspomniano wyżej wiosną i latem 1945 roku powołano w powiecie 17 gmin wiejskich zbiorowych. Wśród nich były też: Bobrówko, Ogardy (początkowo *Ogrody*), Lubicz, Stare Kurowo, Zwierzyn i Hersztop. Właśnie do tych

¹ Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Gminna Rada Narodowa Bobrówko 1945-1954, wstęp do zespołu archiwalnego

jednostek administracyjnych należał obszar współczesnej gminy Strzelce Krajeńskie².

Z początkowych kilkunastu gmin niektóre dość szybko zlikwidowano. Na przykład w październiku 1945 roku gminę Hersztop przyłączono do gminy Ogardy. Rok później likwidacji uległa gmina Lubicz, którą włączono do gminy Bobrówko³.

W 1946 roku ustalono liczbę gmin w powiecie strzeleckim na 9. Były to: Bobrówko, Gościm, Niegosław, Nowe Drezdenko, Ogardy, Słonów, Stare Kurowo, Trzebiecz i Zwierzyn⁴. Te gminy funkcjonowały do 1954 roku.

Do czerwca 1946 roku polski zarząd administracyjny tych ziem miał charakter tymczasowy. Latem 1946 roku przeprowadzono formalne przyłączenie Ziemi Zachodnich do systemu administracyjnego naszego kraju. Powiat strzelecki włączono do województwa poznańskiego⁵.

Miasta Gminy wiejskie	Ludność					
	ogó- łem	męż- czy- źni	ko- biety	w wieku lat		
				poni- żej 18	18-59	60 i wię- cej
Pow. Strzelce Krajeńskie * — County Strzelce Kraj. *						
M i a s t a						
Dobiegiewo	1222	605	617	456	726	40
Drezdenko	1908	884	1024	663	1175	70
Strzelce Krajeńskie	1552	760	792	507	974	71
G m i n y w i e j s k i e						
Bobrówka	878	430	448	338	499	41
Chocim	1424	681	743	514	836	74
Drezdenko	1243	616	627	415	771	57
Goszczanowo	1576	756	820	645	849	82
Górki	1484	723	761	603	779	102
Kurowo Stare	3594	1665	1929	1432	1932	230
Lubicz	974	478	496	354	588	32
Mierzęcin	434	212	222	153	270	11
Niegosław	2517	1190	1327	1007	1399	111
Ogrody	677	323	354	237	400	40
Słonów	766	380	386	303	428	35
Trzebieszów	3014	1453	1561	1181	1700	133
Zwierzyn	2766	1352	1414	1144	1537	85

**Dane ze spisu powszechnego z 1946 roku. (Powszechny sumaryczny spis ludności
z dnia 14 lutego 1946 roku, Warszawa 1947, s. 50)**

² Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Gminna Rada Narodowa Bobrówko 1945-1954, wstęp do zespołu archiwalnego.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Dz. Urz. 1946, nr 28, poz. 177.

Fragment mapy administracyjnej z 1946 roku⁶

Ówczesne miasta i gminy wiejskie przyjęły ustrój z okresu przedwojennego wraz z powojennymi zmianami i posiadały zagwarantowany samorząd⁷. Przed wojną w Polsce w miastach organem uchwałodawczym była rada miejska licząc w małych miastach 12 radnych, w miastach liczących od 5 do 10 tysięcy mieszkańców 16 radnych i następnie proporcjonalnie, aż do 72 radnych⁸. Według przedwojennego ustroju miejskiego organem wykonawczym był zarząd miejski z burmistrzem na czele, wybieranym przez radę miejską. Kolegium członków zarządu gminy nosiło nazwę magistratu. W skład magistratu wchodził: burmistrz, wiceburmistrz i ławnicy⁹. To właśnie burmistrz stał na czele administracji i gospodarki miejskiej. W zarządach miejskich (magistrat, urząd miasta) występowały następujące działy: ogólno-organizacyjny, finansowo-budżetowy, gospodarki miejskiej oraz administracyjny (dla spraw poruczonych przez państwo).

W okresie powojennym rady miejskie przemianowano na miejskie rady narodowe z prezydium miejskiej rady narodowej na czele.

Strzelce Krajeńskie w okresie powojennym zachowało prawa miejskie będąc jednocześnie siedzibą władz powiatowych. W Strzelcach Krajeńskich pierwsza Miejska Rada

⁶ *Rzeczpospolita Polska, mapa administracyjna*, skala 1: 1 000 000, opracował H. Cytowski, Warszawa 1946.

⁷ Dziennik Ustaw nr 35, z dnia 13 maja 1933 roku, poz. 294, Dz. U. 1944, nr 5, poz. 22, Dz. U. 1944, nr 14, poz. 74.

⁸ Dz. U. 1933, nr 35, poz. 294.

⁹ Tamże.

Narodowa ukonstytuowała się w końcu 1945 roku, początkowo liczyła tylko 6 członków. W czerwcu 1946 roku liczyła już 16 osób. Zarząd Miasta w pełnym składzie zebrał się po raz pierwszy 5 maja 1947 roku. W latach 1947-1950 składał się z 5 członków¹⁰.

W gminach wiejskich w okresie powojennym funkcje uchwałodawcze posiadała gminna rada narodowa (przed wojną rada gminy). Członków gminnej rady narodowej (GRN) delegowały partie i organizacje społeczne, czyli w praktyce PZPR¹¹. Na czele GRN stało prezydium (przewodniczący, zastępca, sekretarz i członek) wyłaniane z grona radnych.

Organem wykonawczym w gminie był zarząd gminy złożony z wójta, po dwójciego i 2-3 członków zarządu - ławników. Rola tego organu, w miarę wzrostu znaczenia władzy Partii¹² spadła do wykonywania poleceń prezydium i gminnej rady narodowej.

Funkcjonował urząd gminy na czele z wójtem i sekretarzem urzędu gminy. W urzędzie pracowało kilku urzędników - referentów.

Każda gmina podzielona była na gromady (dziś sołectwa). Na czele gromad stał sołtys wybierany przez mieszkańców danej gromady. Powojenne gromady na Ziemiach Zachodnich utworzono na bazie dawnych gmin jednostkowych, niemieckich.

¹⁰ Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Miejska Rada Narodowa Strzelce Krajeńskie, wstęp do zespołu archiwalnego.

¹¹ Skład gminnej rady narodowej ciągle był zmieniany przy okazji różnych "reorganizacji".

¹² PPR następnie PZPR.

U S T A W A

z dnia 11 września 1944 r.

o organizacji i zakresie działania rad narodowych.

*Z ofiarnej walki ludu polskiego,
z krwi patriotów, przelanej ku chwale
Ojczyzny,
z bohaterskiego znoju żołnierzy Wolności,
z ducha braterskiej więzi Słowian w walce
z dziczą germańską,*

powstaje znów do życia Wolna i Niepodległa
Polska.

My, członkowie Krajowej Rady Narodowej, zgromadzeni na uwolnionej Ziemi Polskiej, pomni obowiązku wobec Narodu, z którego woli zjednoczyliśmy się do czynu i walki, wierni zasadom Manifestu Lipcowego, postanawiamy:

R o z d z i a ł I.

Powołanie rad narodowych.

Art. 1. Do czasu powołania stałej politycznej reprezentacji narodu w myśl zasad konstytucji z dnia 17 marca 1921 r., jako tymczasowe organy ustawodawcze i samorządowe na oswobodzonych od okupanta terenach Rzeczypospolitej Polskiej, działają rady narodowe.

Art. 2. 1. Struktura hierarchiczna rad narodowych jest następująca:

- a) Krajowa Rada Narodowa,
- b) wojewódzkie rady narodowe,
- c) powiatowe rady narodowe,
- d) miejskie rady narodowe,
- e) gminne rady narodowe.

2. Zakres działalności terytorialnej rad narodowych wskazanych w § 1 punkty b—e, opiera się na podziale administracyjnym Rzeczypospolitej Polskiej z tym, że Rady Narodowe miast Warszawy i Łodzi posiadają uprawnienia wojewódzkich rad narodowych, miejskie rady narodowe miast wydzielonych posiadają uprawnienia powiatowych rad narodowych, zaś miejskie rady narodowe miast nie wydzielonych — uprawnienia gminnych rad narodowych.

R o z d z i a ł II.

Skład rad narodowych.

Art. 3. Udział w tworzeniu rad narodowych biorą wszystkie organizacje i zrzeszenia

Fragment dekretu o radach narodowych z 11 września 1944 roku (Dz. U. 1944, nr 5, poz. 22)

Jak wspomniano wyżej od 1946 roku obszar współczesnej gminy wchodził w skład gmin: Bobrówko, Ogardy, Stare Kurowo, Zwierzyn oraz miasta Strzelce Krajeńskie (miejscowości Czyżewo i Piastowo).

W skład gminy Bobrówko wchodziły gromady (sołectwa): Bobrówko, Bronowice, Brzoza, Buszów, Danków, Lubicz, Sokółsko, Tuczno, Wielisławice, Żabicko¹³.

Pierwszym wójtem gminy był niejaki Czerniak (imienia nie ustalono). Pierwsza sesja Gminnej Rady Narodowej Bobrówko miała miejsce w grudniu 1945 roku. Przypuszczamy tak, ponieważ pierwszy zachowany protokół o numerze II pochodzi ze stycznia 1946 roku. Pierwsze posiedzenie zarządu gminy Bobrówko miało miejsce 7 maja 1947 roku pod

¹³ Wykaz gromad Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej według stanu z dnia 1 lipca 1952 roku, Warszawa 1952, s. 219 - 220.

przewodnictwem wójta Jana Gajka. Od czerwca 1950 roku na czele władz gminnych stał Stanisław Maćkowiak¹⁴.

W skład gminy Ogardy wchodziły gromady (sołectwa): Chomętowo, Gilów, Licheń, Lipie Góry, Lubiewko, Ogardy, Osiek i Pielice¹⁵.

Pierwszym wójtem gminy był prawdopodobnie Bieliński (imienia nie ustalono). Pierwsza sesja gminnej rady narodowej odbyła się w grudniu 1945 roku. Najstarszy zachowany protokół pochodzi dopiero z maja 1946 roku. Od 1950 roku na czele gminy stał przewodniczący Jan Sobczak¹⁶.

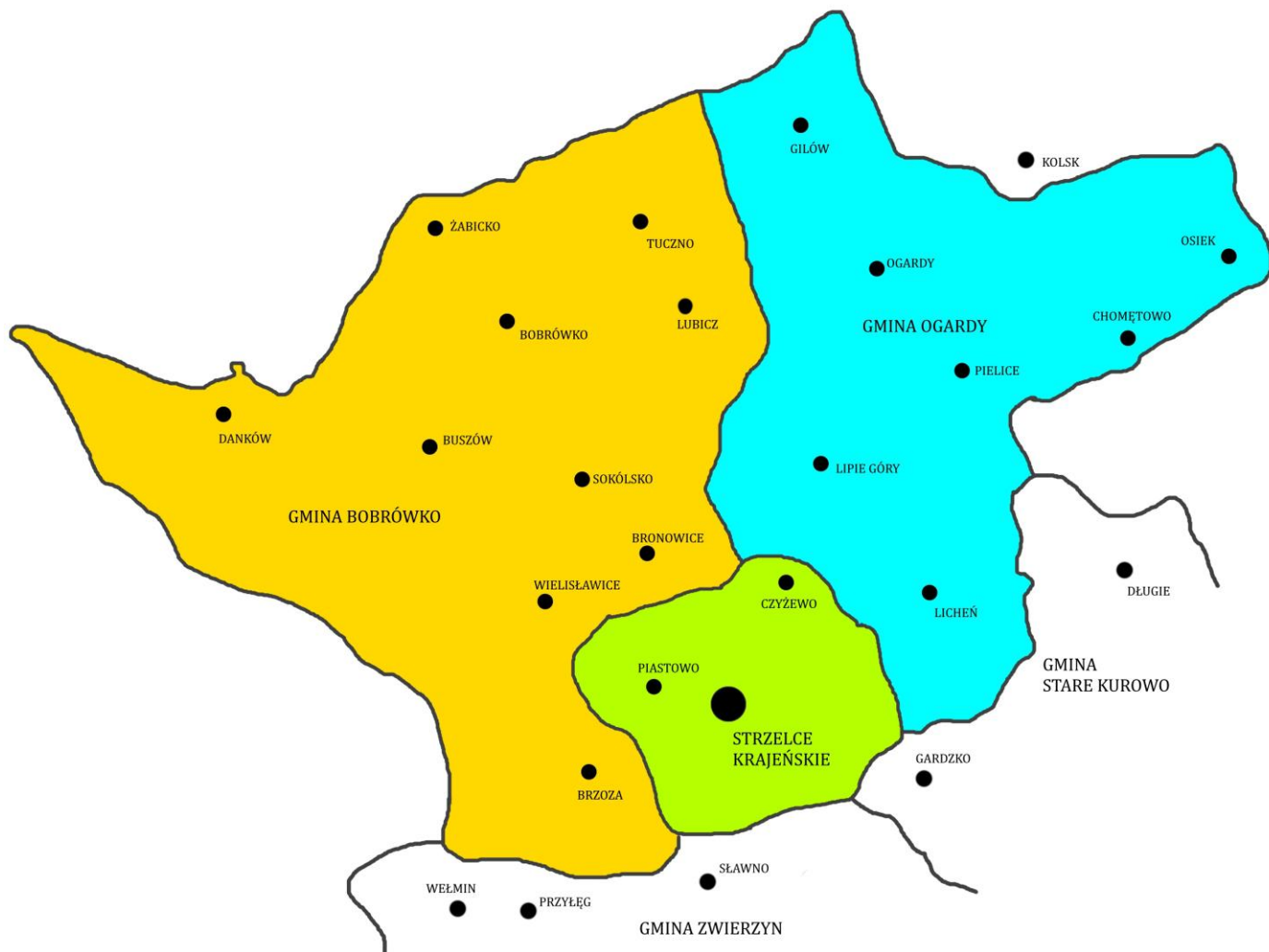
Południowe obszary współczesnej gminy Strzelce Krajeńskie należały do innych gmin. Do gminy Kurowo wchodziły między innymi gromady: Długie i Gardzko. Natomiast gromady (sołectwa): Sławno i Welmin należały do gminy Zwierzyn¹⁷.

¹⁴ Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Gminna Rada Narodowa Bobrówko 1945-1954, wstęp do zespołu archiwalnego.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Gminna Rada Narodowa Ogardy 1945-1954, wstęp do zespołu archiwalnego.

¹⁷ Tamże.

Podział gminny okolic Strzelec na przełomie lat 40. i 50. (opracowanie własne)

Duże zmiany przyniósł lipiec 1950 roku. Wtedy to powołano nowe województwo zielonogórskie. W jego skład włączono także powiat strzelecki¹⁸.

Natomiast zmiany w ustroju gminnym przyniósł rok 1950. Na mocy ustawy z 20 marca 1950 roku *O terenowych organach jednolitej władzy państwowej*¹⁹ zniesiono w Polsce jakikolwiek samorząd terytorialny. Ustrój administracji terenowej upodobniano do ZSRR. Zlikwidowano "przedwojenne" stanowiska wójta, starosty i wojewody. Wszystkie funkcje uchwałodawcze i wykonawcze przejęły rady narodowe i ich prezydium wybierane z grona radnych. Przewodniczący gminnej rady został stałym pracownikiem urzędu gminy zastępując w wielu kwestiach dotychczasowego wójta. Sekretarz prezydium zastąpił dotychczasowego sekretarza urzędu gminy. Typowy urząd gminy z tamtego okresu podzielony był na następujące referaty: ogólnoadministracyjny, finansowy, spraw socjalnych i kulturalnych, wojskowy i spraw rolnych.

Pozostał podział gmin na gromady na czele z sołtysem. Zwiększono jednak kontrolę nad jego wyborem.

W 1953 roku rozpoczęto przygotowania do zmiany podziału terytorialnego wzorem ZSRR. W grudniu 1954 roku gminy wiejskie zakończyły działalność, zastąpione przez nowe jednostki administracyjne.

¹⁸ Dz. Urz. 1950, nr 28, poz. 255.

¹⁹ Dz. U. 1950, nr 14, poz. 130.

MIEJSKA RADA NARODOWA STRZELCE 1950-1972

Od 1950 roku miasta stały się częścią jednolitej administracji państwowej. Organem uchwałodawczym była miejska rada narodowa oraz organem uchwałodawczym i zarządzającym prezydium miejskiej rady narodowej (przewodniczący, zastępca, sekretarz i członkowie)²⁰.

Pierwsza sesja Miejskiej Rady Narodowej w Strzelcach Krajeńskich odbyła się 15 czerwca 1950 roku. Przewodniczącym MRN został Władysław Łaziuk²¹.

Po 1950 roku dawny majątek miejski przeszedł na własność Skarbu Państwa. Kompetencje władz nie były początkowo ściśle określone. Zasadą ówczesnego systemu była dominacja władz powiatowych - powiatowej rady narodowej i jego prezydium. Miasta i gminy mogły funkcjonować tylko w obszarach niezastrzeżonych dla władz powiatowych²². Dopiero ustawa *o radach narodowych ze stycznia 1958 roku* dokładnie podzieliła kompetencje²³.

Na podstawie ustawy o radach narodowych z 1958 roku do zadań miejskich rad narodowych wchodziły sprawy (art. 21.3):

- *Miejskich elektrowni i gazowni, zakładów wodociągowych, kanalizacyjnych i oczyszczania miasta oraz przedsiębiorstw komunikacji miejskiej, jak również budowy i utrzymania dróg, ulic, placów i mostów,*
- *Zarządu budynków mieszkalnych, hoteli miejskich, gospodarki terenami,*
- *Miejskich zakładów produkcyjnych i jednostek usługowych,*
- *Zabezpieczenia właściwego pomieszczenia i obsługi gospodarczej szkół podstawowych oraz prowadzenia przedszkoli,*
- *Teatrów, instytucji muzycznych, archiwów, miejskich domów kultury i świetlic, bibliotek powszechnych,*
- *Lecznictwa otwartego, izb porodowych i punktów położniczych oraz żłobków*²⁴

²⁰Dz. U. 1950, nr 14, poz. 130.

²¹ Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Prezydium MRN Strzelce Krajeńskie, wstęp do zespołu archiwalnego.

²²Tamże.

²³Dz. U. 1958, nr 5, poz. 16 (tekst ujednolicony Dz. U. 1975, nr 26, poz. 139).

²⁴Tamże.

Dochody rad narodowych pochodziły: z wpłat podległych radzie narodowej przedsiębiorstw państwowych i zakładów, wpłat za korzystanie ze świadczeń i usług oraz dochodów majątkowych i administracyjnych jednostek podległych radzie narodowej, wpłat z podatków i opłat terenowych oraz udziałów w dochodach budżetu centralnego²⁵.

Miastem zarządzało na co dzień prezydium miejskiej rady narodowej z przewodniczącym na czele. Mniej więcej co miesiąc zbierała się miejska rada narodowa powołująca komisje miejskie. Typowe komisje w miastach to: planowania gospodarczego i budżetu, handlu i zaopatrzenia Ludności, oświaty i kultury oraz zdrowia i opieki społecznej.²⁶

Miejska rada narodowa i prezydium pracowały przy pomocy urzędu miasta, który dzielił się na referaty: finansowy, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, ogólnoadministracyjny i urzędu stanu cywilnego. Na czele referatów i USC stali kierownicy²⁷.

Powyzszy ustrój miasta Strzelce Krajeńskie funkcjonował do końca 1972 roku.

Miasto Strzelce Krajeńskie przez cały swój okres działalności tylko raz zmieniło swoje granice. Z początkiem 1972 roku pewne obszary miejskie włączono do gromady Strzelce Krajeńskie²⁸.

²⁵Dz. U. 1958, nr 44, poz. 214; M. Kallas, A. Lityński, *Historia ustroju i prawa Polski Ludowej*, Warszawa 2000, s. 61.

²⁶Wstęp do zespołów archiwalnych miejskich Archiwum Państwowego w Siedlcach.

²⁷Tamże.

²⁸Dz. Urz. WRN w Zielonej Górze, 1971, nr 10. Poz. 76

GROMADZKIE RADY NARODOWE 1954-1972

Grudzień 1954 roku stał się przełomem dla administracji polskiej wsi. To właśnie wtedy zlikwidowano gminy i powołano gromady (nie mylić z gromadami - sołectwami z lat 1945-1954).²⁹ Gromady z założenie były niewielkimi jednostkami podziału terytorialnego obejmujące po kilka miejscowości z jednym ośrodkiem - większą wsią. Miało to być początek tworzenie w Polsce kołchozów - wzorem ZSRR.

Gromadą kierowała gromadzka rada narodowa - organ uchwałodawczy - wybierana w wyborach powszechnych z listy Frontu Jedności Narodu - jedynej listy wyborczej. Pierwsze wybory do rad gromadzkich przeprowadzono 5 grudnia 1954 roku, kolejne miały miejsce: 2 lutego 1958 roku, 16 kwietnia 1961, 30 maja 1965 i 1 czerwca 1965. Kadencje trwały początkowo 3, potem 4 lata.

Podobnie jak w latach 1950-1954 z grona radnych wyłaniano prezydium złożone z następujących osób: przewodniczący, zastępca, sekretarz prezydium i dwóch, trzech członków.³⁰

Przewodniczący i sekretarz prezydium byli stałymi pracownikami biura gromadzkiego. Zatrudniano w nim dodatkowo kilku urzędników.

Do 1958 roku kompetencje gromad były bardzo ograniczone i sprowadzały się w zasadzie do wykonywania poleceń władz powiatowych. Gromady zajmowały się w tym okresie głównie egzekwowaniem wysokich podatków i obowiązkowych dostaw produktów rolnych. Gromady podzielone były na wsie, na których czele postawiono tak zwanych "pełnomocników gromadzkich" narzucanych przez władze gromadzkie bez konsultacji z mieszkańcami danej wsi.

²⁹ Dz. U. 1954, Nr 43, poz. 191.

³⁰ Tamże.

USTAWA

z dnia 25 września 1954 r.

o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych.

W celu:

- włączenia coraz szerszych rzesz pracujących chłopów do udziału w rządzeniu Państwem, rozwijania ich twórczej inicjatywy i aktywności dla pomnażania dobrobytu i kultury wsi,
- sprawniejszego zaspokajania potrzeb materialnych i kulturalnych ludności,
- dalszego zbliżenia organów władzy państwowej do najszerszych mas pracujących wsi — stanowi się, co następuje:

Rozdział I.

Utworzenie gromad.

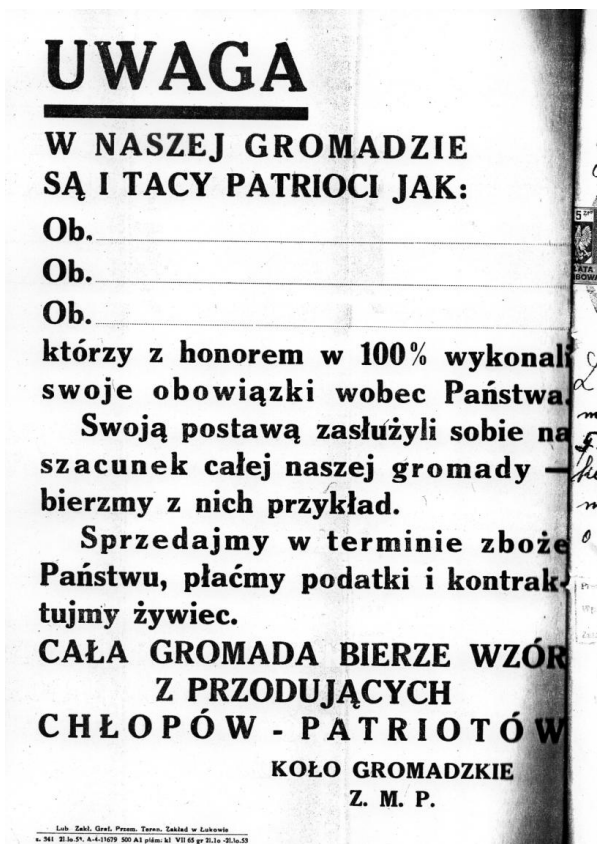
Art. 1.

W miejsce dotychczasowych gmin i gromad tworzy się nowe gromady, jako jednostki podziału administracyjnego wsi.

Art. 2.

W skład gromady powinny wchodzić wsie, położone na terenie jednej gminy lub sąsiadujących ze sobą gmin, powiązane komunikacyjnie oraz posiadające wspólne urządzenia gospodarcze, kulturalne lub zdrowotne.

Fragment ustawy o podziale administracyjnym wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. 1954, Nr 43, poz. 191)

Przykład plakatu z okresu gromadzkich rad narodowych

Pewne zmiany przyniósł rok 1958. Wtedy to porzucono w Polsce kurs na wierne upodobnienie Polski do ZSRR. Zrezygnowano nawet z forsowanej wcześniej pełnej kolektywizacji rolnictwa. W lutym 1958 roku weszła w życie nowa ustawa o radach narodowych dająca gromadom większe uprawnienia.³¹ Do zadań gromadzkich rad należało w szczególności: *współdziałanie z kółkami rolniczymi, spółdzielniami produkcyjnymi, dbanie o prawidłową gospodarkę w lasach, współdziałanie ze spółdzielniami w zakresie zaopatrzenia i usług, zarząd mieniem gromadzkim, drobnymi zakładami produkcyjnymi, usługowymi, zabezpieczenie pomieszczeń i obsługa szkół podstawowych, przysposobienia rolniczego, izb porodowych, bibliotek.*³²

Władze państwa zdały sobie sprawy, że istnienie wielu, niewielkich gromad było nie uzasadnione ekonomicznie. Czasem w siedzibie gromady, z tak zwanych "urzędów gromadzkich", istniała tylko szkoła podstawowa i biuro gromadzkie. Rozpoczęto zatem proces scalania gromad w większe jednostki, który trwał aż do początków lat 70.

Po 1958 roku, tak jak poprzednio na czele gromady nadal stała gromadzka rada narodowa wybierana w wyborach powszechnych. Z grona radnych powoływano prezydium złożone z następujących osób: przewodniczący, zastępca i dwóch-trzech członków prezydium. Prezydium wspólnie reprezentowało gromadę na zewnątrz, chociaż stałym pracownikiem gromadzkim pozostawał tylko przewodniczący. Gromadzka rada narodowa wybierała także komisje gromadzkie. Typowe komisje z tamtych czasów to: mandatowa, rolna i mienia gromadzkiego, finansowo-budżetowa oraz kultury, oświaty i zdrowia.

W gronie prezydium zabrakło sekretarza prezydium, powołano natomiast stanowisko sekretarza gromadzkiego nadzorującego pracę biura gromadzkiego. Zatrudniano go na czas nieokreślony niezależnie od kadencji rad narodowych (gromadzkiej rady i prezydium).

W poszczególnych wsiach powołano na nowo sołtysów, w miejsce dotychczasowych pełnomocników gromadzkich. Sołtysów, jak dawniej, wybierała dana wieś na zebraniu wiejskim, jednak musieli oni uzyskać akceptację władz gromadzkich.

Powyzszy ustrój gromadzki funkcjonował do 1972 roku. System ten był dość mało efektywny. Niewielu urzędników gromadzkich posiadało, chociaż średnie wykształcenie. Płace były niskie. Lata 60. to czas tak zwanej "małej stabilizacji" w ramach PRL-u.

³¹ Dz. U. 1958, nr 5, poz. 16 (tekst ujednolicony Dz. U. 1975, nr 26, poz. 139).

³² Tamże.

W latach 1954-1972 na obszarze współczesnej gminy funkcjonowały następujące gromady:

GROMADZKA RADA NARODOWA BOBRÓWKO 1954 - 1972

W skład gromady Bobrówko z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Bobrówku weszły obszary dotychczasowych gromad: Bobrówko, Buszów, Danków, Tuczno, Żabicko i Sokólsko z gminy Bobrówko³³.

Z dniem 1 stycznia 1958 roku do gromady włączono wieś Lubicz wyłączoną z gromady Lipie Góry (zlikwidowanej)³⁴. W 1968 roku do gromady włączono także obszar wsi Gilów ze zniesionej gromady Ogardy³⁵.

Przez cały okres działalności gromady Bobrówko jej przewodniczącym był Józef Andruch³⁶.

W 1972 roku w skład gromady wchodziły miejscowości: Bobrówko, Buszów, Danków, Gilów, Lubicz, Sokólsko, Tuczno i Żabicko³⁷.

GROMADZKA RADA NARODOWA BRZOZA 1954 - 1957

W skład gromady Brzoza z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Brzozie weszły obszary gromad: Brzoza, Bronowice, Wielisławice z gminy Bobrówko oraz Wełnin, Sławno, Przyłęg z gminy Zwierzyń³⁸.

Gromada Brzoza została zniesiona z końcem 1957 roku, obszar gromady wszedł w skład nowo utworzonej gromady Strzelce Krajeńskie (od 1 stycznia 1958)³⁹.

³³ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1954, nr 10, poz.55.

³⁴ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1957, nr 12, poz.65.

³⁵ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1968, nr 4, poz. 29.

³⁶Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Prezydium GRN Bobrówko, wstęp do zespołu archiwalnego.

³⁷ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1971, nr 12, poz. 91.

³⁸ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1954, nr 10, poz.55.

³⁹ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1957, nr 12, poz. 66.

GROMADZKA RADA NARODOWA LIPIE GÓRY 1954 - 1957

W skład gromady Lipie Góry z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Lipich Górach weszły obszary gromad: Lipie Góry, Licheń z gminy Ogardy oraz Lubicz z gminy Bobrówko⁴⁰.

Gromada Lipie Góry została zniesiona z końcem 1957 roku, obszar gromady wszedł w skład nowo utworzonej gromady Strzelce Krajeńskie z wyjątkiem wsi Lubicz⁴¹.

GROMADZKA RADA NARODOWA OGARDY 1954 - 1968

W skład gromady Ogardy z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Ogardowie weszły obszary gromad: Ogardy, Pielice i Gilów z gminy Ogardy⁴².

Gromada Ogardy została zniesiona z końcem maja 1968 roku. Wieś Gilów włączono do gromady Bobrówko, wsie Ogardy i Pielice włączono do gromady Strzelce Krajeńskie⁴³.

Nie zachowała się całość zasobu archiwalnego gromady Ogardy. Na podstawie zachowanych materiałów wiemy, że w 1960 roku na czele gromady stał Franciszek Chudy. Od 1961 roku przewodniczącym pozostawał Walenty Pakuła⁴⁴.

GROMADZKA RADA NARODOWA STARE KUROWO 1954 - 1972

W skład gromady Stare Kurowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Starym Kurowie weszły obszary gromad: Stare Kurowo, Kawki, Rokitno, Błotnica, Łącznica, Długie z gminy Stare Kurowo⁴⁵.

W 1959 roku do gromady włączono obszar wsi Pławin ze zniesionej gromady Gościmiec⁴⁶.

⁴⁰ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1954, nr 10, poz.55.

⁴¹ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1957, nr 12, poz. 66.

⁴² Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1954, nr 10, poz.55.

⁴³ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1968, nr 4, poz. 29.

⁴⁴ Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Prezydium GRN Ogardy, wstęp do zespołu archiwalnego.

⁴⁵ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1954, nr 10, poz.55.

⁴⁶ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1958, nr 1, poz. 2.

GROMADA STRZELCE KRAJEŃSKIE 1954 - 1972

Gromada Strzelce Krajeńskie została utworzona z dniem 1 stycznia 1958 roku z obszarów zniesionych gromad: Brzoza i Lipie Góry (bez wsi Lubicz) oraz wsi Gardzko z gromady Zwierzyń⁴⁷.

W 1958 roku z gromady wyłączono wieś Lubicz i włączono ją do gromady Bobrówko. Do gromady Strzelce Krajeńskie włączono wieś Gardzko wyłączoną z gromady Zwierzyń⁴⁸. Kolejna zmiana granic gromady miała miejsce w 1968 roku wówczas do gromady włączono obszar wsi: Ogardy i Pielice ze zniesionej gromady Ogardy (z dniem 1 lipca 1968)⁴⁹.

Z początkiem 1972 roku do gromady Strzelce Krajeńskie włączono pewne obszary gruntów z miasta Strzelce Krajeńskie⁵⁰.

W początkach działalności gromady jej przewodniczącym był Ryszard Rajewski. Ostatnim przewodniczącym prezydium w początku lat 70. był Kazimierz Wiśniewski⁵¹.

W 1972 roku do gromady należały miejscowości: Bronowice, Brzoza, Gardzko, Licheń, Lipie Góry, Pielice, Ogardy, Przyłęg, Sławno, Wełmin i Wielisławice⁵².

GROMADZKA RADA NARODOWA ZWIERZYŃ 1954 - 1972

W skład gromady Zwierzyń z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Zwierzyniu weszły obszary gromad: Zwierzyń, Rzękcin, Sarbiewo, Zagaje, Łąki z gminy Zwierzyń oraz Gardzko z gminy Stare Kurowo⁵³.

Z końcem 1957 roku z gromady wyłączono wieś Gardzko i włączono ją do gromady Strzelce Krajeńskie. W 1958 roku do gromady włączono wieś Gościmiec ze zniesionej gromady Gościmiec⁵⁴. Kolejna zmiana granic gromady miała miejsce w 1972 roku, wówczas do gromady przyłączono obszar zniesionej gromady Górki⁵⁵.

⁴⁷ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1957, nr 12, poz. 66.

⁴⁸ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1957, nr 12, poz. 65.

⁴⁹ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1968, nr 4, poz. 29.

⁵⁰ Dz. Urz. WRN w Zielonej Górze, 1971, nr 10. Poz. 76

⁵¹ Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, Prezydium GRN Strzelce Krajeńskie, wstęp do zespołu archiwalnego.

⁵² Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1971, nr 12, poz. 91.

⁵³ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1954, nr 10, poz. 55.

⁵⁴ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1957, nr 12, poz. 65.

⁵⁵ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1971, nr 12, poz. 89.

Podział na gromady w 1955 roku (opracowanie własne)

8. gromadę Trzebiszewo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Trzebiszewie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Trzebiszewo z gminy Skwierzyna oraz Brzozowice z gminy Zieleniec powiatu gorzowskiego,

9. gromadę Wierzbno z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Wierzbnie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Wierzbno, Strychy, Nowe Gorzycko z gminy Przytoczna,

Sekretarz Sesji: Przewodniczący Sesji:
Banasik Franciszek Pogorzelska Jadwiga

UCHWAŁA Nr V/22/54

Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze

z dnia 5 października 1954 r.

w sprawie podziału na nowe gromady powiatu strzeleckiego.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25. IX. 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr 43, poz. 191) — Wojewódzka Rada Narodowa w Zielonej Górze uchwala co następuje:

W powiecie strzeleckim w województwie zielonogórskim tworzy się następujące gromady:

1. gromadę Bobrówko z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Bobrówku; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bobrówko, Buszów, Danków, Tuczno, Żabicko, Sokólsko z gminy Bobrówko,

2. gromadę Ogardach z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Ogardach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Ogardach, Pielice, Gilów z gminy Ogardach,

3. gromadę Słonów z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Słonowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Słonów, Dębogóra, Chrapów, Ostrowiec, Sławica, Mierzęciny z gminy Słonów,

4. gromadę Niegosław z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Niegosławiu; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Niegosław, Czartowo, Marzenin, Lipno, Karwin z gminy Niegosław,

5. gromadę Trzebiecz z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Trzebieczu; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Trzebiecz, Osów, Przynotecko, Trzebiecz Nowy, Trzebiecz Młyn z gminy Trzebiecz,

6. gromadę Gościm z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Gościmiu; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Gościm, Bagniewo, Zielatkowo z gminy Gościm,

7. gromadę Goszczanowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Goszczanowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Goszczanowo, Goszczanowiec, Goszczanówko, Nowe Łąki, Kijewo z gminy Gościm,

8. gromadę Stare Kurowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Starym Kurowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Stare Kurowo, Kawki, Rokitno, Błotnica, Łącznica, Długie z gminy Stare Kurowo,

9. gromadę Górki Noteckie z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Górkach Noteckich; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Górki Noteckie, Brzezinka, Górczyna, Przysieka z gminy Zwierzyn,

10. gromadę Brzoza z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Brzozie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Brzoza, Bronowice, Wielistawice z gminy Bobrówko oraz Welnin, Sławno, Przylęg z gminy Zwierzyn,

11. gromadę Lipie Góry z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Lipich Górach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Lipie Góry, Ličen z gminy Ogardach oraz Lubicz z gminy Bobrówko,

12. gromadę Osiek z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Osieku; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Osiek, Chomełowo, Lubiewko z gminy Ogardach oraz Ługi z gminy Słonów,

13. gromadę Nowe Drezdenko z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Nowym Drezdenku; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Nowe Drezdenko, Stare Bielice, Radowo, Kłęsno, Zagórze Lubiewskie z gminy Nowe Drezdenko oraz Kosin z gminy Niegosław,

14. gromadę Drawiny z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Drawinach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Drawiny, Lubiewo z gminy Nowe Drezdenko oraz gromady Kępa-Zagajna, Przeborowo, Podiesie, Saibnowo z gminy Słonów,

15. gromadę Gościmiec z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Gościmcu; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Gościmiec, Błotno z gminy Trzebiecz, Górecko, Żółwin z gminy Zwierzyn oraz Piawin z gminy Stare Kurowo,

16. gromadę Rapin z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Rapinie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Rapin, Lubiatów z gminy Gościm oraz Grotów z gminy Niegosław,

17. gromadę Łęgowo z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Łęgowie; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Łęgowo, Nowe Kurowo, Modre Pole, Głębocek z gminy Stare Kurowo oraz Górzyska z gminy Nowe Drezdenko,

18. gromadę Zwierzyn z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Zwierzyniu; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Zwierzyn, Rzękcin, Sarbiewo, Zagaje, Łąki z gminy Zwierzyn oraz Gardzko z gminy Stare Kurowo.

Sekretarz Sesji: Przewodniczący Sesji:
Banasik Franciszek Pogorzelska Jadwiga

UCHWAŁA Nr V/23/54

Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze

z dnia 5 października 1954 r.

w sprawie podziału na nowe gromady powiatu sulechowskiego.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25. IX. 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr 43, poz. 191) — Wojewódzka Rada Narodowa w Zielonej Górze uchwala co następuje:

W powiecie sulechowskim w województwie zielonogórskim tworzy się następujące gromady:

1. gromadę Podmokle Małe z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Podmoku Małym; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Podmokle Małe, Podmokle Wielkie, Górny Folwark z gminy Babimost,

2. gromadę Nowe Kramsko z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Nowym Kramsku; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Nowe Kramsko, Stare Kramsko, Kolesin z gminy Babimost,

3. gromadę Krężoły z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Krężołach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Krężoły, Obłotno, Kruszyna, Brzeziny z gminy Krężoły,

4. gromadę Klemsko z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Klemsku; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Klemsko, Łęgowo, Okunin z gminy Krężoły,

5. gromadę Cigacice z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Cigacicach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Cigacice, Górki Wielkie, Górki Małe, Leśna Góra, Nowy Świat z gminy Cigacice,

6. gromadę Bojadła z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Bojadłach; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Bojadła, Belcze, Pyrnik z gminy Bojadła,

7. gromadę Klenica z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Klenicy; w skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Klenica, Swarzynice bez przysiółka Mieszków, Gubice z gminy Bojadła,

8. gromadę Łupica z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Łupicy; w skład nowoutworzonej gromady

Akt powołania gromadzkich rad narodowych z 1954 roku (Dziennik Urzędowy WRN Zielona Góra, 1954, nr 10, poz. 55).

MIEJSKIE I GMINNE RADY NARODOWE (GMINY) 1973-1990

Kolejnym przełomowym czasem w dziejach administracji polskiej wsi był rok 1973. Wtedy to ponownie powołano gminy, często w podobnych granicach jak przed 1955 rokiem. Gminy te funkcjonują w większości po dziś dzień. Reforma weszła w życie z dniem 1 stycznia 1973 roku.⁵⁶

Ważnym krokiem było ustanowienie formalnego podziału między funkcjami uchwałodawczymi i wykonawczymi władz gminnych. Najważniejszym organem gminy była gminna rada narodowa jako organ uchwałodawczy wybierana w wyborach powszechnych,⁵⁷ liczyła od 20 do 50 członków. Ze swego grona wyłaniano prezydium GRN złożone z przewodniczącego⁵⁸, zastępcy i członków prezydium będącymi jednocześnie przewodniczącymi komisji gminnych. Typowe komisje z tamtego okresu to: Planu Budżetu i Finansów, Rolnictwa, Oświaty Kultury i Spraw Socjalnych oraz Komisję Ładu i Porządku Publicznego.

Prezydium gminnej rady narodowej reprezentowało gminę na zewnątrz, jednak przewodniczący nie pozostawał stałym urzędnikiem gminnym.

Zupełną nowością było ustanowiono naczelnika gminy - jednoosobowego organu wykonawczego wzorowanego na dawnym wójtzie. Naczelnika powoływał i odwoływał wojewoda. Podlegał on służbowo początkowo naczelnikowi powiatu, w następnych latach wojewodzie.⁵⁹

Organem pomocniczym naczelnika gminy był urząd gminy, który dzielił się na trzy zasadnicze pionki: biuro urzędu gminy (z sekretarzem biura UG), gminną służbę rolną (z kierownikiem) oraz urząd stanu cywilnego (z kierownikiem USC na czele). Schemat ten prezentowany jest poniżej:

⁵⁶ Dz. U. 1972, nr 49, poz. 312.

⁵⁷ Wybory do rad narodowych przeprowadzono 9 grudnia 1973 roku, 5 lutego 1978 roku, 17 czerwca 1984 roku i 19 czerwca 1988 roku. Najdłuższa była kadencja z lat 1978-1984, przedłużona z uwagi na stan wojenny.

⁵⁸ Od połowy lat 70-tych do 1980 roku przewodniczącym obligatoryjnie był I-szy sekretarz komitetu gminnego PZPR.

⁵⁹ Dz. U. 1972, nr 49, poz. 312.

NACZELNIK GMINY

SEKRETARZ BIURA
URZĘDU GMINY

KIEROWNIK GMINNEJ
SŁUŻBY ROLNEJ

KIEROWNIK URZĘDU
STANU CYWILNEGO

Największym pionem w UG było biuro urzędu gminy. Typowe stanowiska pracy z tego okresu to były: referent techniczno – kancelaryjny, referent ds. administracyjno – gospodarczych, kultury, oświaty i opieki społecznej, Inspektor ds. organizacyjnych, główny księgowy, referent ds. budżetowych, starszy referent ds. wymiaru podatków i opłat wiejskich, referent ds. podatków i opłat, referent ds. ewidencji ludności, referent ds. rachunkowości podatkowej, referent ds. dowodów osobistych, starszy referent ds. komunikacji, starszy referent ds. kolegium, inspektor ds. wojskowych i przeciwpożarowych, inspektor ds. budownictwa, starszy referent ds. planowania, handlu i usług, stanowisko ds. społecznych, starszy referent ds. zatrudnienia, zaopatrzenia emerytalnego rolników.⁶⁰

W pionie gminnej służby rolnej typowymi stanowiskami były: starszy referent ds. rolnych, referent ds. skupu i kontraktacji, instruktor ds. wiejskiego gospodarstwa domowego, instruktor ds. melioracji i łąkarstwa.⁶¹

W nowym systemie postawiono na fachowość, bowiem każdy urzędnik gminny musiał posiadać przynajmniej średnie wykształcenie.

Jednostkami pomocniczymi gminy były sołectwa z sołtysami na czele, których wybierało zebranie wiejskie.

Z początkiem 1973 roku w województwie zielonogórskim, w powiecie strzeleckim powołano między innymi gminy Bobrówko oraz Strzelce Krajeńskie.

W skład gminy Bobrówko weszły obszary sołectw: Bobrówko, Buszów, Danków, Gilów, Lubicz, Sokółsko, Tuczno, Żabicko⁶².

Naczelnikiem gminy Bobrówko został Tadeusz Śpiewanek, z czasem zastąpił go Stanisław Kostecki. Przewodniczącym Gminnej Rady Narodowej od grudnia 1973 roku był

⁶⁰ Na przykładzie UG Kozłowo w województwie olsztyńskim, schemat z 1977 roku.

⁶¹ Tamże.

⁶² Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1972 nr 10, poz. 98.

Bogdan Kolasiński⁶³.

W skład gminy Strzelce Krajeńskie włączono sołectwa: Bronowice, Brzoza, Długie, Gardzko, Licheń, Lipie Góry, Ogardy, Pielice, Przyłęg, Sławno, Wełmin, Wielisławice⁶⁴.

Miasto Strzelce Krajeńskie do końca 1972 roku funkcjonowało według norm prawnych dotyczących miejskich rad narodowych. Od 1973 roku zostało objęte normami opisanymi powyżej. Funkcjonowało tylko nieco inne nazewnictwo. Zamiast urzędu gminy funkcjonował urząd miasta. Na czele władz miejskich stał naczelnik.

W 1975 roku dokonano kolejnych zmian administracyjnych. Z końcem maja tego roku zlikwidowano powiaty. Likwidacji uległy także duże województwa, a w ich miejsce utworzono małe województwa w liczbie 49. Miasto Strzelce Krajeńskie oraz gminy Bobrówko i Strzelce Krajeńskie włączono w skład nowego województwa gorzowskiego⁶⁵.

W połowie lat 70. Przeprowadzono weryfikację stanu gmin. Część z nich zlikwidowano. W tamtym okresie stawiano na dużej jednostki administracyjne. Często łączono miasta i gminy wiejskie we wspólną gminę.

W 1976 roku połączono gminy Bobrówko i Strzelce Krajeńskie w gminę o nazwie Strzelce Krajeńskie z siedzibą gminnych organów władzy i administracji państwowej w Strzelcach Krajeńskich⁶⁶. Rozporządzenie weszło w życie 15 stycznia 1976 roku⁶⁷. Prawdopodobnie właśnie w tym samym okresie na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gorzowie Wielkopolskim powołano wspólną Radę Narodową dla Miasta i Gminy Strzelce Krajeńskie.

⁶³ Archiwum Państwowe w Gorzowie Wielkopolskim, GRN Bobrówko, wstęp do zespołu archiwalnego.

⁶⁴ Dz. U. WRN w Zielonej Górze, 1972 nr 10, poz. 98.

⁶⁵ Dz. U. 1975, nr 17, poz. 92.

⁶⁶ Dz. U. 1976 nr 1, poz. 10.

⁶⁷ Tamże.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Drzecin, Golice, Kunice, Kunowice, Lisów, Nowe Biskupice, Nowy Lubusz, Pławidło, Rybocice, Stare Biskupice, Swiecko.

§ 8

W powiecie strzeleckim, województwie zielonogórskim, tworzy się następujące gminy:

1. Gminę **Bobrówko**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Bobrówku.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bobrówko, Buszów, Danków, Gilów, Lubicz, Sokółsko, Tuczno, Żabicko.

2. Gminę **Dobiegów**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Dobiegowie.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Chomętowo, Chrapów, Dębogóra, Kępa Zagajna, Lubiewko, Ługi, Mierzęcino, Osiek, Ostrowiec, Podlesie, Przeborowo, Sarbinowo, Sławica, Sionów.

3. Gminę **Drezdenko**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Drezdenku.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Czartowo, Drawiny, Górzyska, Grotów, Karwin, Kleśno, Kosin, Lipno, Lubiewo, Marzenin, Modropole, Nięgosław, Osów, Radowo, Rąpin, Stare Bielice, Trzebieckie Niwy, Zagórze Lubiewskie.

4. Gminę **Gościm**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Gościmiu.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bagniewo, Duraczewo, Goszczanowiec, Goszczanowo, Goszczanówko, Gościm, Kijów, Lubiałów, Trzebiec, Trzebiecki Młyn, Zielątkowo.

5. Gminę **Stare Kurowo**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Starym Kurowie.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Błotnica, Głęboczek, Kawki, Łącznica, Łęgowo, Nowe Kurowo, Pławin, Przynotecko, Rokitno, Stare Kurowo.

6. Gminę **Strzelce Krajeńskie**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Strzelcach Krajeńskich.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Bronowice, Brzoza, Długie, Gardzko, Licheń, Lipie Góry, Ogardy, Pielice, Przyłęg, Sławno, Wełmin, Wielisławice.

7. Gminę **Zwierzyn**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Zwierzynie.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Błotno, Brzezinka, Gościmiec, Górecko, Górczyna, Górki, Przysieka, Rzekcin, Sərbiewo, Sierosławice, Zagaje, Zwierzyn, Żółwin.

§ 9

W powiecie sulechowskim, województwie zielonogórskim, tworzy się następujące gminy:

1. Gminę **Babimost**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Babimostu.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Kolesin, Laski, Nowe Kramsko, Podmokle Małe, Podmokle Wielkie, Stare Kramsko.

2. Gminę **Bojadła**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Bojadłach.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary

sołectw: Bełcze, Bojadła, Kartno, Klenica, Młynkowo, Siadca, Przewóz, Pyrnik, Susłów.

3. Gminę **Kargowa**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Kargowej.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Chwalim, Dąbrówka, Karszyn, Nowy Jaromierz, Obra Dolna, Smolno Wielkie, Stary Jaromierz, Wojnowo.

4. Gminę **Kolsko**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Kolsku.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Jesiona, Kolsko, Konotop, Lipka, Mesze, Sławocin, Tyrszeliny, Uście.

5. Gminę **Sulechów**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Sulechowie.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Brody, Brzezie (k. Sulechowa), Brzezie (k. Pomorska), Buków, Cigacice, Głogusz, Górki Małe, Górzycowo, Kalsk, Karczyn, Kije, Klepsk, Krężoły, Kruszyna, Leśna Góra, Łęgowo, Mozów, Nowy Świat, Pomorsko, Oblotne, Okuwin.

6. Gminę **Trzebiechów**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Trzebiechowie.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Borek, Gębice, Głuchów, Mieszkowo, Ostrzyce, Podlegórz, Radowice, Swarzynice, Trzebiechów.

§ 10

W powiecie sulęcińskim, województwie zielonogórskim, tworzy się następujące gminy:

1. Gminę **Krzyszczyc**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Krzyszczycach.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Brzozowa, Czartów, Dębokierz, Dzierżązna, Karkoszów, Kołczyn, Krasnołęg, Krepiny, Krzemów, Krzyszczyc, Łąków, Łukomin, Malta, Maszków, Muszkowo, Piskorzno, Przemysław, Rudna, Rudnica, Studzionka, Świętojańsko, Zaszczytowo.

2. Gminę **Lubniewice**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Lubniewicach.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Glisno, Jarnatów, Lubniewice, Rogi.

3. Gminę **Ośno**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Ośnie.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Grabno, Gronów, Lubień, Połocko, Radałów, Smogóry, Trześciń.

4. Gminę **Słońsk**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Słońsku.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Budzigniew, Chartów, Głuchowo, Grodzisk, Jamno, Lemierzyce, Lubomierzyczo, Ownice, Polne, Przyborów, Słońsk.

5. Gminę **Sulęcino**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Sulęcinie.

W skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw: Brzeźno, Drogomin, Grochowo, Długoszyń, Małuszów, Miechów, Ostrów, Rychlik, Trzebów, Trzemeszno Lubuskie, Tursk, Wielowieś, Wędrzyn, Żarzyn, Żubrow.

6. Gminę **Torzyn**, z siedzibą gminnej rady narodowej w Torzynie.

Akt powołania gmin Bobrówko i Strzelce Krajeńskie (Dziennik Urzędowy Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze, 1972, nr 10, poz. 98).

Ustrój gminny prezentowany powyżej pozostawał bez większych zmian do 1984 roku. Na mocy ustawy z 20 lipca 1983 roku *o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego*⁶⁸ wprowadzono samorząd wiejski na poziomie sołectw. Powołano rady sołeckie i nadano sołectwom uprawnienia do samodzielnego decydowania o funduszach. Wybory do rad sołeckich przeprowadzono jesienią 1984 roku, następne jesienią 1988 roku. Do typowych komisji gminnych dołączono ówczas komisję ds. samorządności.

W 1984 roku zlikwidowano także gminne służby rolne, które zamieniono w referaty rolnictwa. Warto jeszcze wspomnieć, że w latach 80-tych wzrosły uprawnienia gminnych rad narodowych w procesie powoływania naczelnika gminy.

Zmiany polityczno-społeczne z 1989 roku doprowadziły do zmian w systemie gmin. Ustawa z 8 marca 1990 roku nadała funkcjonującym dotychczas gminom osobowość prawną i pełny samorząd. Po wolnych wyborach do rad gmin z 27 maja 1990 roku rozpoczął się nowy okres w dziejach miasta i gminy Strzelce Krajeńskie.

⁶⁸ Dz. U. 1983, nr 41, poz. 185.

ANEKS

MIEJSKA RADA NARODOWA STRZELCE KRAJEŃSKIE 1954-1972

1954-1957 ⁶⁹	1958-1961 ⁷⁰
Bratkowski Stanisław, Cwynar Józef, Jagodzki Kazimierz, Falkowski Józef, Serafinowicz Michał, Kowalska Helena, Wojtaszewski Bronisław, Płatek Helena, Kawecki Jan, Kamińska Stanisława, Białas Jan, Ziółkowski Jan, Lewandowski Leonard, Kaluga Teodor, Tygielska Maria, Lasota Kazimierz, Kamczuga Jan, Żrebiec Klara, Tutko Szymon, Gotowczyc Józef, Szczepański Marian, Zygmunt Józef, Mikołajczak Piotr, Mrówczyński Cyryl	Mikołajczak Józef, Fil Roman, Woźny Feliks, Wróbel Walenty, Kosińska Irena, Krzyżaniak Tadeusz, Rudziejewski Ryszard, Borkowski Zbigniew, Jagodzki Kazimierz, Spychalski Leon, Gumna Janina, Kossowski Eugeniusz, Mizgajski Bolesław, Tokarski Józef, Stankiewicz Julian, Płatek Tadeusz, Blancard Zofia, Bujwidz Stanisław, Sobczak Kazimierz, Szabunia Józef, Grzesiak Józef, Jackiewicz Konstanty, Błaszczak Szymon, Kasperski Czesław, Koziarek Tadeusz,

⁶⁹ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1954, nr 10, poz. 105.

⁷⁰ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1958, nr 3, poz. 9.

Kadencja 1961-1965 ⁷¹	Kadencja 1965-1969 ⁷²
<p>Wojtaszewski Bronisław, Ramotowska Janina, Kaczmarek Joanna, Michalski Tadeusz, Krzyżaniak Tadeusz, Warmuz Daniel, Kwiatkowski Jan, Gruchot Marian, Kowalicki Edward, Sulżyc Jan, Bujwidz Stanisław, Stachurski Jan, Wolnowski Waclaw, Grabowski Julian, Mizgajski Bolesław, Rajewski Adam, Trzeciński Waclaw, Blancard Zofia, Walutek Norberta, Kosińska Irena, Grzesiak Józef, Kobierski Czesław, Mikołajczak Józef, Paluta Antoni, Błaszczak Franciszek</p>	<p>Wedler Maria, Mizgalski Bolesław, Nazarewicz Eugeniusz, Tomaszewska Aleksandra, Kaczmarek Joanna, Wojtaszewski Bronisław, Michalski Tadeusz, Kaczmarek Stanisław, Dziurłaj Jerzy, Kowalicki Edward, Sulżyc Jan, Każmierczak Stanisław, Leszczyński Edward, Kolejwa Jerzy, Każmierski Włodzimierz, Durczak Edmund, Rajewski Adam, Szyłak Jan, Blancard Zofia, Bukowski Kazimierz, Warmuz Daniel, Cwynar Józef, Czyżewski Florian, Kolenda Piotr, Fil Roman, Szymberski Stanisław, Muchewicz Emilia, Błaszczak Franciszek, Bujwidz Stanisław, Walutek Tadeusz</p>

⁷¹ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1961, nr 5, poz. 49.

⁷² Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1965, nr 6, poz. 54.

N

Kadencja 1969-1972 ⁷³	Kadencja 1973-1977 ⁷⁴
<p>Tokarski Józef, Tumłowski Józef, Durczak Edmund, Bujwidz Stanisław, Kaźmierczak Stanisław, Kaźmierski Włodzimierz, Kruszewska Stanisława, Minkiewicz Józef, Kamińska Janina, Muchewicz Janina, Świrepo Jan, Sulzyc Jan, Michalski Tadeusz, Kaliciak Antoni, Warmuz Daniel, Zwoliński Ludwik, Czyżewski Florian, Pekar Michał, Tarka Andrzej, Tomaszewska Aleksandra, Wojtaszewski Bronisław, Ratyński Ludwik, Bukowski Kazimierz, Mizgajski Bolesław, Sieradzki Michał, Łohunko Kazimierz, Dziurlaj Jerzy, Kaczmarek Joanna, Andruszkiewicz Karol, Szemberski Stanisław, Wedler Maria, Podgórski Witold, Walutek Tadeusz, Błaszak Franciszek, Wojtaszek Władysław</p>	<p>Wojciechowski Stanisław, Sieradzki Michał – Władysław, Rybicki Jan, Kaźmierski Włodzimierz, Durczak Edmund, Szeremet Zofia, Ceglarek Maria – Czesława, Jewusiak Stefan, Sosiński Kazimierz, Samerdak Józef, Michalski Józef, Szymański Czesław, Czyżewski Florian, Ratyński Ludwik – Stanisław, Jarmołowicz Janina, Smolareczyk Mieczysław, Mizgajski Bolesław, Wołek Maria, Lemiesz Kazimierz, Kruszewska Stanisława, Styczeń Barbara, Droździk Lidia, Borawski Romuald, Sobczak Zygmunt, Michalski Tadeusz, Kamińska Janina, Rega Józef, Ambrożko Stanisław, Kaczmarek Joanna, Szeliga Walentyna, Białas Jan</p>

⁷³ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1969, nr 8, poz. 67.

⁷⁴ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1973, nr 11, poz. 146.

GROMADA BOBRÓWKO

Kadencja 1955-1957 ⁷⁵	Kadencja 1958-1961 ⁷⁶
Andruch Józef, Marszał Tadeusz, Walczak Józefa, Mazur Wilhelm, Kremer Kazimierz, Czostek Konstanty, Leżuch Elżbieta, Klimczak Jan, Sałgut Janina, Kowalczyk Jan, Ptak Władysława, Otulakowski Józef, Piątek Antoni, Szmajda Kazimiera, Rajewski Tadeusz, Owczarek Walerian, Ulański Stanisław, Wieczorek Pelagia, Owczarski Józef, Durnaś Stanisław, Filipiak Lech,	Szlauderbach Czesław, Staszek Józef, Czostek Konstanty, Stypczyński Kazimierz, Przyłębski Czesław, Kobryński Stanisław, Andruch Józef, Maludy Stefan, Lewandowski Czesław, Kremer Kazimierz, Walczak Józef, Jankowski Feliks, Bartecki Zygmunt, Zagozda Wojciech, Tocewicz Stanisław, Zacharewski Marian, Namysłowski Stefan, Karbowy Józef, Majewski Tadeusz, Wójcik Stanisław, Kołodziejczyk Antoni, Szymański Bolesław, Żołędziowski Jan, Śłożnik Antoni, Adamski Władysław, Domian Paweł, Szmajda Kazimiera,

⁷⁵ Dz. Urz. WRZ Zielona Góra, 1954, nr 11, poz. 80.

⁷⁶ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1958, nr 3, poz. 9.

Kadencja 1961-1965 ⁷⁷	Kadencja 1965-1969 ⁷⁸
<p> Wartecki Jan, Andrzejak Stanisław, Czostek Konstanty, Rajewski Tadeusz, Staszak Józef, Szlauderbach Czesław, Andruch Józef, Rutkowski Edward, Piątek Antoni, Kremer Kazimierz, Lewandowski Czesław, Zacharewski Marian, Walczak Józef, Zagozda Wojciech, Gapiński Henryk, Cybulska Genowefa, Namysłowski Stefan, Wójcik Stanisław, Askaldowicz Waław, Owczarek Walerian, Śniowska Jadwiga, Danielewicz Stefania, Komacha Stefan, Szmajda Kazimiera, Żołędziewski Felicjan, Grudka Bronisław, Śložnik Antoni, </p>	<p> Wardecki Jan, Andrzejak Stanisław, Strzelczyk Stanisław, Radziemski Tadeusz, Szlauderbach Czesław, Górska Stefania, Andruch Józef, Piątek Antoni, Sałgut Waldemar, Malinowska Waleria, Walczak Józefa, Cyc Zofia, Jankowski Feliks, Zagozda Wojciech, Domosławska Łucja, Namysłowski Stefan, Zacharewski Marian, Starczyński Czesław, Askaldowicz Waław, Michalak Jaromił, Komacha Stefan, Grudka Bronisław, Szymański Bolesław, Świerkowski Florian, Sopielewski Michał, Gagało Olga, Rutkowski Edward, </p>

⁷⁷ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1961, nr 5, poz. 49.

⁷⁸ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, nr 6, poz. 54.

Kadencja 1969-1972⁷⁹

Kuchciński Józef,
Słomian Jan,
Strzelczyk Stanisław,
Górski Józef,
Jarosz Wilhelm,
Cyc Zofia,
Malinowska Waleria,
Saugut Waldemar,
Szczepanek Jan,
Jankowski Feliks,
Deniszczuk Jan,
Namysłowski Stefan,
Zagozda Wojciech,
Michalak Jaromił,
Nowak Zofia,
Sopielewski Michał,
Domosławska Lucja,
Łassa Czesław,
Piątkowska Maria,
Zacharewski Marian,
Jańczak Henryk,
Andruch Józef,
Zołądziewska Wanda,
Szymański Bolesław,
Komacha Stefan,
Czajkowski Henryk,
Gągało Józef,

⁷⁹ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1969, nr 8, poz. 67.

GROMADA BRZOZA

Kadencja 1955-1957 ⁸⁰
Rajewski Ryszard, Naruszewicz Piotr, Buczek Zofia, Maćkowski Stanisław, Woszko Maria, Buczowski Piotr, Amroża Maria, Sulej Józef, Bortnowski Władysław, Czura Anastazja, Kaszewski Józef, Gaweł Regina, Krystek Józef, Miącz Stanisław, Bieńkowski Władysław, Mincewicz Waclaw, Morzak Mikołaj, Frontczak Stanisław,

GROMADA LIPIE GÓRY

Kadencja 1955-1957 ⁸¹
Chudy Franciszek, Piona Eugeniusz, Hypki Marian, Kopińska Maria, Walczak Franciszek, Gasztych Zofia, Kołodziejczyk Antoni, Janik Stefan, Misiołek Jan, Skupińska Zofia, Łazarczyk Andrzej, Borysławski Czesław,

⁸⁰ Dz. Urz. WRZ Zielona Góra, 1954, nr 11, poz. 80.

⁸¹ Dz. Urz. WRZ Zielona Góra, 1954, nr 11, poz. 80.

GROMADA OGARDY

Kadencja 1955-1957 ⁸²	Kadencja 1958-1961 ⁸³
Kopiński Zygmunt, Młotkiewicz Zygmunt, Bakowicz Jan, Janicki Stanisław, Chojak Jan, Smoleń Maria, Grabowski Józef, Malczyk Maria, Skupiński Stefan, Łajdecki Władysław,	Figacz Waclaw, Plata Eugeniusz, Chojak Jan, Stolarek Andrzej, Czerwiński Stanisław, Michalski Zbigniew, Jańczak Józef, Kopiński Zygmunt, Skupiński Stefan, Michalski Bernard, Masłowski Mieczysław, Kamola Jan, Grabowski Józef, Małecki Józef, Tkaczyk Wasyl,

Kadencja 1961-1965 ⁸⁴	Kadencja 1965-1969 ⁸⁵
Łasa Czesław, Chojak Jan, Czerwiński Stanisław, Gromek Helena, Włodarczyk Władysław, Masłowski Mieczysław, Michalski Zbigniew, Pakuła Walenty, Kopiński Zygmunt, Małecki Józef, Tkaczyk Wasyl, Dworko Stefan, Mazurkiewicz Maria, Grabowski Józef, Bryk Józef,	Masłowski Mieczysław, Czerwiński Stanisław, Rodak Henryk, Michalski Zbigniew, Nowak Zofia, Łasa Czesław, Potoczny Henryk, Pakuła Walenty, Bryk Józef, Mazurkiewicz Maria, Dolat Stefan, Tkaczyk Wasyl, Januszewski Józef, Szeremet Marcin, Siciński Marian,

⁸² Dz. Urz. WRZ Zielona Góra, 1954, nr 11, poz. 80.

⁸³ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1958, nr 3, poz. 9.

⁸⁴ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1961, nr 5, poz. 49.

⁸⁵ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, nr 6, poz. 54.

GROMADA STRZELCE KRAJEŃSKIE

Kadencja 1958-1961 ⁸⁶
Sęk Wojciech, Rajewski Ryszard, Buczko Zofia, Stecki Stefan, Płóciennik Mieczysław, Maćkowski Stanisław, Smoleń Antoni, Ziembiewicz Kazimierz, Bortnowski Władysław, Dziurłaj Mikołaj, Klemenko Filip, Kwaśny Zenon, Mojsa Bronisław, Szymański Antoni, Stępień Eugeniusz, Domaradzki Marcin, Misiólek Jan, Hypki Marian, Drapczyński Mieczysław, Klimek Kazimierz, Szczepankiewicz Władysław, Kuczyński Edward, Jaworski Stanisław, Stelmach Józef, Waszak Waław, Michalczyk Wojciech, Wodzislowski Jan,

⁸⁶ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1958, nr 3, poz. 9.

Kadencja 1961-1965 ⁸⁷	Kadencja 1965-1969 ⁸⁸
<p> Marczak Bronisław, Zajac Czesław, Buczko Zofia, Woźniak Władysław, Pietrzycki Stanisław, Litwiniec Stefan, Bortnowski Władysław, Ziembiewicz Kazimierz, Klemenko Filip, Bojsa Bronisława, Kwaśny Zenon, Kaluga Teodor, Wardega Władysław, Misiółek Jan, Wieczorek Zygmunt, Klimek Kazimierz, Faryś Franciszek, Mastalesz Maria, Frontczak Stanisława, Daracz Tadeusz, Radkowski Kazimierz, Wodzisławski Jan, Szczepankiewicz Władysław, Waszak Waclaw, Michalczyk Karol, Głowiak Michał, Cikorski Henryk, </p>	<p> Pietrzycki Stanisław, Jaśniewski Józef, Buczko Zofia, Woszko Mikołaj, Więcek Waclaw, Litwiniec Stefan, Wardega Władysław, Kwaśny Zenon, Kuczyński Aleksander, Staryk Michał, Zawiska Kazimiera, Mojsa Bronisława, Bojba Kazimierz, Wiśniewski Kazimierz, Ignatowicz Stanisław, Domaradzki Marcin, Janik Stefan, Frontczak Stanisława, Smolarczyk Mieczysław, Pisarek Kazimiera, Radkowski Kazimierz, Szczepankiewicz Władysław, Kendelewicz Mieczysław, Chorużyk Władysław, Waszak Waclaw, Cikorski Henryk, Kaluga Genowefa, </p>

⁸⁷ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1961, nr 5, poz. 49.

⁸⁸ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, nr 6, poz. 54.

Kadencja 1969-1972⁸⁹

Wiśniewski Kazimierz,
Michalski Zbigniew,
Mazurkiewicz Maria,
Dworko Stefan,
Kęsik Marian Andrzej,
Pawlik Eugenia,
Janowiak Edmund,
Woźniak Kazimierz,
Waszak Bogumił,
Buczko Zofia,
Halasz Józef,
Bulicz Teresa,
Pietrzycki Stanisław,
Staryk Michał,
Litwiniec Stefan,
Frontczak Stanisława,
Tocewicz Stanisław,
Kowalewska Helena,
Grzeszkiewicz Stefan,
Kaczmarczyk Waclaw,
Kram Marian,
Wieczorek Janina,
Kendelewicz Mieczysław,
Kamzelska Stanisława,
Ignatowicz Stanisław,
Janik Stefan,
Wojciechowski Ryszard,

⁸⁹ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1969, nr 8, poz. 67.

RADA NARODOWA MIASTA I GMINY STRZELCE KRAJEŃSKIE

Kadencja 1973-1977 ⁹⁰	Kadencja 1978-1984 ⁹¹
<p>Bednarz Jan, Czekaj Emilia, Kuszwara Jan, Kram Marian, Stefański Czesław, Stacewicz Irena, Madej Kazimierz, Dąbrowski Zenon, Kamzelska Stanisława, Ročko Aleksander, Kendelewicz Mieczysław, Kaczmarczyk Waclaw, Poważynski Edmund, Michalski Zbigniew, Klimek Kazimierz, Różewski Józef, Dunaj Danuta, Ignatowicz Stanisław, Pakuła Walenty, Budzan Mieczysław, Mazurkiewicz Maria, Karpiński Franciszek, Tocewicz Stanisław, Pawlik Eugenia, Francuzik Pelagia, Plewa Eligia, Morajko Ewa, Bortnowski Jan, Litwiniec Stefan, Staryk Michał, Grzeszkiewicz Stefan, Waszak Bogumił, Surma Józef, Merena Jarosław, Strużyńska Ewa,</p>	<p>Kosakowski Marcin, Rosół Krystyna, Rachtan Mieczysław, Maciaszek Bogusława, Misiólek Zenon, Dąbrowski Zenon, Styczeń Barbara, Durczak Edmund, Czyżewski Florian, Kamińska Janina, Jarmołowicz Janina, Mizgajski Bolesław, Świrepo Jan, Jeziorny Marian, Wojciechowski Stanisław, Babiaczyk Zofia, Spławski Ryszard, Dudek Benedykt, Strzelczyk Stanisław, Kuchciński Józef, Kujawa Władysława, Chorbot Mieczysław, Pyssa Stanisława, Płuciennik Mieczysława, Litwiniec Stefan, Francuzik Pelagia, Szeliga Walentyna, Waszak Bogumił, Bańburski Czesław, Woźniak Władysław, Różewski Józef, Michalski Zbigniew, Dunaj Danuta, Siciński Eugeniusz, Dolat Leszek, Borysowski Romuald, Smoliński Henryk, Szymański Bolesław, Czekaj Emilia,</p>

⁹⁰ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1973, nr 11, poz. 146.

⁹¹ Rada Narodowa Miasta i Gminy Strzelce Krajeńskie. Dziennik Urzędowy WRN Gorzów Wielkopolski, 1978, nr 1, poz. 1.

	<p>Ratkowska Barbara, Kram Marian, Roćko Aleksander, Kaczmarczyk Waclaw, Trubacz Edward, Winiarski Tadeusz, Dyrda Eugeniusz, Jańczak Zdzisław, Nowak Zofia, Górski Józef, Zacharewski Marian</p>
--	--

Kadencja 1984-1988 ⁹²	Kadencja 1988-1990 ⁹³
<p>Kujawa Jacek, Szucki Ryszard, Szeliga Walentyna, Dobrowolski Henryk, Niedźwiecka Danuta, Kaźmierczak Stanisław, Zwoliński Sylwester, Docnik Rajmund, Śmigielska Halina, Kowalewskie Wiktor, Małobłocki Stefan, Wichrowski Leszek, Kaczmarczyk Jan, Jankowiak Jan, Domaradzki Franciszek, Waszak Czesława, Bracik Jerzy, Borkowski Waldemar, Kaźmierski Włodzimierz, Szpak Eugeniusz, Stadler Marianna, Kruszewska Stanisława, Kwaśny Zenon, Maciaszek Zenon, Michalczyk Jan, Lemke Jan, Szuflika Michał, Rosół Krystyna,</p>	<p>Gabryelów Anna, Woźniak Tadeusz, Chiniewicz Helena, Szeliga Walentyna, Kaźmierczak Stanisław, Kowalewski Józef, Wojciechowski Ryszard, Kaczmarczyk Jan, Kruszewska Stanisława, Łohunko Kazimierz, Strzelecki Szymon, Berezowski Lech, Leśkiewicz Genowefa, Berdowski Stanisław, Andruch Zenon, Kordyński Mieczysław, Kamińska Janina, Kowalewski Wiktor, Babiaczyk Zofia, Durdeń Henryk, Kopeć Urszula, Jadacki Ryszard, Ferens Zbigniew, Kozanecka Zofia, Czapla Piotr, Karaźniewicz Jadwiga, Bryk Zygmunt, Kopa Franciszek,</p>

⁹² Dziennik Urzędowy Województwa Gorzowskiego, 1984, nr 7, poz. 41.

⁹³ Dziennik Urzędowy Województwa Gorzowskiego, 1988, nr 14c.

<p>Augustyniak Jerzy, Chorbot Mieczysław, Brzozowski Edward, Gruszczyński Józef, Gaca Jerzy, Litwiniec Stefan, Piekarski Aleksander, Waszak Bogumił, Szutkowski Mieczysław, Bryk Zygmunt, Olek Irena, Michalski Zbigniew, Herberg Franciszek, Baryła Krzysztof, Dyrda Eugeniusz, Nowak Zofia, Walko Adam, Misiólek Zenon, Sikora Stanisław, Dąbrowski Zenon, Strzelecki Szymon, Kaługa Teodor</p>	<p>Łyczko Andrzej, Rutkowski Janusz, Kremer Kazimierz, Każmierczak Andrzej, Opalak Bogumiła Maria, Szukalska Halina, Pudelko Zdzisław, Meniuk Zbigniew, Brandt Ryszard, Kowal Barbara, Piekarski Aleksander, Ożarowska Stanisława</p>
---	---

GMINNA RADA NARODOWA BOBRÓWKO

Kadencja 1973-1977 ⁹⁴
Chorbot Mieczysław, Mazur Eugeniusz, Sopielewski Michał, Kubasik Władysław, Szczepanek Jan, Pyssa Stanisława, Saugut Waldemar, Słomian Jan, Strzelczyk Stanisław, Popielarski Bogdan, Kolasiński Bogdan, Górski Józef, Kamiński Henryk, Buszewska Janina, Kwiatosz Stanisław, Łassa Czesław, Nowak Zofia, Domosławska Łucja, Kurzyński Piotr, Zacharewski Marian, Komacha Stefan, Smoliński Henryk, Ryba Stanisław, Stachal Stefan, Gągało Józef,

⁹⁴ Dz. Urz. WRN Zielona Góra, 1973, nr 11, poz. 146.

Spis treści

LATA 1945-1954.....	2
MIEJSKA RADA NARODOWA STRZELCE 1950-1972.....	10
GROMADZKIE RADY NARODOWE 1954-1972.....	12
MIEJSKIE I GMINNE RADY NARODOWE (GMINY) 1973-1990.....	20
ANEKS.....	25